SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO

LAUSUNTO

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta (HE 35/2026 vp)

LAUSUNTO:

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti, että se pitää hallituksen esitystä kannatettavana.

Peruskoulun ja toisen asteen nivelvaihe on tutkitusti nuoren myöhemmän opintopolun ja siten myös työelämän kannalta kriittinen valinnan paikka, johon vaikuttaa esimerkiksi vanhempien koulutustaso ja työmarkkina-asema. Nivelvaiheen kriittisyyttä vahvistaa se, että erityisesti suuremmissa kaupungeissa kilpailu lukioiden aloituspaikoista on lisääntynyt, mikä on puolestaan nostanut lukioiden sisäänpääsyyn vaadittavia keskiarvorajoja. Lukiolaisbarometrin mukaan vuonna 2022 87 prosenttia lukiolaisista pääsi ensisijaiseen hakukohteeseensa. Vuonna 2024 vastaava luku oli alhaisempi, 83 prosenttia.

Nivelvaiheen kriittisyyden vuoksi perusasteen arviointi, erityisesti päättöarviointi tulee toteuttaa mahdollisimman yhdenvertaisesti ja yhdenmukaisesti. Yhtenevällä arvioinnilla paitsi turvataan oikeudenmukainen opiskelijavalinta lukiossa myös varmistetaan riittävät edellytykset oppimiselle lukiossa, mikä puolestaan tukee opiskelijoiden hyvinvointia. Koska päättöarviointi koskee koko vuosiluokkien 7–9 aikana osoitettua oppimista ja osaamista, tuki ja ohjaus on tärkeää varmistaa koko yläkoulun ajan. SLL katsoo, että korkeakoulutettujen määrän lisääminen ja kansallisen koulutustason nosto edellyttää sitä, että jatkossa aiempaa suurempi osuus nuorista suuntautuu peruskoulun jälkeen lukioon. Hallituksen esitys perustaitojen vahvistamisesta tukee osaltaan myös tätä tavoitetta.

SLL esittää, että lukiovalinnan perusteita tulee laajentaa lukuaineista myös musiikin, liikunnan ja kuvataiteen arviointiin, kun peruskoulun aikana syntyvän osaamisen arviointia kehitetään jatkossa. Hyvä arvosana musiikissa, kuvataiteessa tai liikunnassa edellyttää lukuaineiden tapaan pitkäjänteistä työskentelyä. Nykyinen malli, jossa lukion opiskelijavalinta perustuu vain lukuaineiden keskiarvoon, lähettää oppilaille viestin siitä, että taito- ja taideaineet ovat toisarvoisia, mikä heikentää motivaatiota panostaa niihin yläkoulussa ja kaventaa perusopetuksen sivistävää tehtävää. Vuodesta 2029 eteenpäin lukiolaiset voivat suorittaa ylioppilaskirjoituksissa kuvataiteen, musiikin tai liikunnan, mikä puoltaisi näiden taito- ja taideaineiden huomioimista lukiovalinnoissa.

Helsingissä 22.04.2026

Pietari Meriläinen
Puheenjohtaja

Sara Sipilä
Pääsihteeri

Lisätietoja:
koulutuspolitiikan ja vaikuttamisen asiantuntija Jenni Suutari, 050 395 5334, jenni.suutari@lukio.fi